

Kinderrechtelijke visie op het project Handle with Care

1. Inleiding

Het project Handle with Care houdt in dat, wanneer de politie betrokken is bij een geweldincident dat thuis heeft plaatsgevonden, de school van het kind voorafgaand aan de volgende schooldag het signaal Handle with Care ontvangt (van de politie of leerplicht) met daarbij slechts de naam en de geboortedatum van het kind. Op basis van dit codewoord weten leerkrachten, zonder nadere informatie te ontvangen, dat extra steun voor dit kind nodig kan zijn. Augéo heeft Defence for Children gevraagd het project Handle with Care te bekijken vanuit kinderrechtelijk perspectief. Defence for Children heeft kennis genomen van de volgende stukken:

1. De implementatiehandleiding van het project Handle with Care.
2. Vier samenwerkingsconvenanten.
3. Het overzicht van juridische afspraken die ten grondslag liggen aan het project Handle with Care.
4. Schets van het werkproces.
5. De stappenplannen die partijen nemen voor implementatie van het project Handle with Care (voor de politie, het onderwijs en de gemeente).
6. De tussenevaluatie van Handle with Care (als achtergrondinformatie)
7. De Europese slachtofferrichtlijn en Handle with Care (als achtergrondinformatie).

Op basis van deze stukken heeft Defence for Children in kaart gebracht welke kinderrechten relevant zijn voor de uitvoering van het project Handle with Care en hoe het project zich verhoudt tot deze kinderrechten. Hieronder volgt allereerst het relevante kinderrechtenkader. Vervolgens wordt ten aanzien van de stukken onder 1 tot en met 5 aangegeven wat opvalt vanuit kinderrechtenperspectief. Er wordt afgesloten met een meer algemene kinderrechtelijke visie op het project Handle with Care.

2. Kinderrechtenkader

Voor het project Handle with Care zijn de volgende kinderrechten uit het VN-Kinderrechtenverdrag (hierna: IVRK) met name relevant:

Het belang van het kind

Artikel 3 IVRK verplicht ertoe om het belang van het kind een eerste overweging te laten zijn als er een beslissing wordt genomen die het kind raakt. De overige kinderrechten uit het IVRK kunnen gebruikt worden om nader invulling te geven aan wat in een concrete situatie in het belang van het kind is. De opdracht om het belang van het kind een eerste overweging te laten zijn, is gericht aan openbare en particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn, rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten en wetgevende lichamen.

Het recht op participatie

Een kind heeft op basis van artikel 12 IVRK het recht zijn mening te geven over alle zaken die het kind raken. Wanneer een kind zijn mening heeft gegeven, moet hieraan passend belang worden gehecht, rekening houdend met de leeftijd en ontwikkeling van het kind. Het is belangrijk om naar de mening van het kind te vragen omdat deze informatie vanuit het kind belangrijk is om te kunnen bepalen wat in het belang van het kind is. Tegelijkertijd geldt ook dat in de afweging of participatie wenselijk is het belang van het kind moet worden meegewogen. Het Kinderrechtencomité heeft in *General Comment* nr. 12 vijf stappen beschreven die gevolgd moeten worden om ervoor te zorgen dat een kind op een betekenisvolle manier kan participeren. Dit zijn de volgende vijf stappen: (1) zorg voor een goede voorbereiding zodat het kind goed geïnformeerd een mening kan vormen, (2) stel het kind in staat zijn mening vrijelijk te uiten, (3) weeg de mening van het kind mee in de besluitvorming, (4) koppel terug wat er met de mening van het kind is gedaan en (5) informeer het kind over de mogelijkheid te klagen over de beslissing die is genomen. Daarnaast heeft het Kinder-rechtencomité voorwaarden voor veilige participatie opgesteld: (1) zorg voor een kindvriendelijke omgeving, (2) gebruik kindvriendelijke methodes, (3) zorg ervoor dat kinderen op vrijwillige basis betrokken zijn bij het proces en (4) waarborg dat volwassenen die met de kinderen werken getraind zijn en worden ondersteund om kinderen veilig te laten participeren.

Het recht op informatie

Ieder kind heeft op basis van artikel 17 IVRK het recht op informatie. Een kind heeft informatie nodig om zijn mening te kunnen vormen. Wanneer een professional informatie verstrekt aan een kind, dient deze informatie te zijn afgestemd op de ontwikkeling en capaciteiten van het kind.

Bescherming tegen kindermishandeling

De staat heeft op basis van artikel 19 IVRK de verantwoordelijkheid om kinderen te beschermen tegen alle vormen van kindermishandeling. Deze beschermingsplicht van de staat geldt niet alleen ten aanzien van de ouders, maar ook voor derden die (tijdelijk) de zorg voor het kind op zich nemen, zoals de docenten op school of medewerkers bij de sportvereniging. Het is daarbij belangrijk dat de mening van het kind wordt betrokken bij de besluitvorming na of bij een vermoeden van kindermishandeling. De staat heeft ook als taak om doelgerichte sociale programma's op te stellen om kindermishandeling te voorkomen en om hulp te bieden aan slachtoffers.. De sociale programma's voorzien in de nodige ondersteuning van het kind en van degenen die de zorg voor het kind hebben. De programma's voorzien ook in procedures voor andere vormen van voorkoming van en voor opsporing, melding, verwijzing, onderzoek, behandeling en follow up van gevallen van kindermishandeling (artikel 19 lid 2 IVRK). Het VN-Kinderrechtencomité legt in General Comment 13 uit dat 'alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen en maatregelen op sociaal en opvoedkundig gebied' een breed spectrum aan maatregelen betreft gericht op het voorkomen en reageren op alle vormen van geweld. In een holistisch kinderschermingssysteem zijn er maatregelen in alle stadia beschikbaar. Bovendien is er volgens het VN-Kinderrechtencomité interdisciplinaire samenwerking nodig (General Comment 13 par. 39 en 45). Tot slot benadrukt het VN-Kinderrechtencomité het belang van jongerenparticipatie bij het ontwikkelen, monitoren en evalueren van de maatregelen (General Comment 13, par. 39).

Passende zorg voor kinderen die het slachtoffer zijn van geweld

Een kind dat slachtoffer is geworden van geweld heeft op basis van artikel 39 IVRK het recht op specialistische zorg om ervoor te zorgen dat het kind zich weer veilig en gezond verder kan ontwikkelen. De staat zorgt ervoor dat deze zorg beschikbaar is voor kinderen die dat nodig hebben.

Recht op privacy

De staat moet kinderen op basis van artikel 16 IVRK beschermen tegen een onrechtmatige inmenging in hun privé- en gezinsleven. Dit vereist dat in alle situaties rekening wordt gehouden met het recht van het kind op bescherming van zijn of haar privacy, dat toestemming nodig is voor het delen van privacygevoelige gegevens (tenzij er een zwaarwegende reden is om aan deze toestemming voorbij te gaan), dat ouders en/of het kind volledig moeten worden geïnformeerd indien zij toestemming moeten geven voor het delen van privacygevoelige informatie en dat bij het delen van privacygevoelige informatie wordt gekeken naar het doel en welke informatie noodzakelijk is om te delen om dit doel te bereiken.

Deskundige beroepskrachten

Verwezenlijking van kinderrechten vraagt om deskundige beroepskrachten. Er moeten eisen worden gesteld aan de kennis en vaardigheden van iedereen die betrokken is bij de bescherming en zorg voor kinderen. In regelgeving worden hiertoe onder meer de volgende onderwerpen aanbevolen: ontwikkeling van kinderen, het signaleren en reageren op onveiligheid, rechten van kinderen, communicatie met kinderen van alle leeftijden en diverse achtergronden, bejegening van kinderen, specifieke kwetsbaarheid van kinderen.

3. Handle with Care gezien vanuit kinderrechtenperspectief

Defence for Children heeft de documenten van het project Handle with Care doorgenomen. Hieronder wordt bij vijf documenten aangegeven wat opvalt vanuit kinderrechtenperspectief.

Document 1: Implementatiehandleiding Handle with Care

Tekst pagina 4: *In de pilotregio Wageningen heeft men ervoor gekozen om een mentorgesprek aan te bieden. Met de jongeren die hier gebruik van willen maken wordt besproken dat een Handle with Care signaal is ontvangen en dat jongeren hierover op school kunnen maar niet hoeven te praten. De zorgcoördinatoren vragen met wie een jongere eventueel zou willen spreken en of de jongere behoefte heeft aan ondersteuning op school, bijvoorbeeld ten aanzien van gemist huiswerk.*

- Positief aan dit punt is dat de jongere de keus wordt gelaten om wel of niet over het geweldsincident te spreken. **Relevante kinderrechten:** Ieder kind heeft het recht om zijn mening te geven als er een beslissing wordt of is genomen die hem raakt (in dit geval de beslissing tot het afgeven van het Handle with Care signaal). Het kind kan echter niet verplicht worden om over het gebeurde te spreken. Het is een keuze van het kind om dit wel of niet te doen. Het kind heeft het recht om informatie te ontvangen over de mogelijkheid om wel of niet over het geweldsincident te spreken zodat het kind ook weet dat hij hiertoe niet verplicht is.
- Het is tevens positief dat de jongere de keus krijgt met wie hij wil spreken: de mentor of iemand anders. **Relevante kinderrechten:** Ieder kind heeft het recht om zijn mening te geven als er een beslissing wordt of is genomen die het kind raakt. Het kind heeft ook recht op informatie zodat het weet op welke wijze hij zijn mening kan geven. Wanneer het kind over het geweldsincident wil spreken, heeft het kind een belangrijke stem in de wijze waarop dit gesprek wordt vormgegeven. Het gesprek dient op een kindvriendelijke wijze plaats te vinden waarbij het kind ook mag aangeven – voor zover mogelijk – met wie hij graag zou willen spreken. Tevens relevant is het recht op passende zorg voor slachtoffers van geweld. Het kind de keus laten met wie hij wil spreken, kan het herstel bevorderen omdat wordt aangesloten bij de behoeften van het kind.

- Bovenstaand voorbeeld ziet specifiek op de pilotregio Wageningen. Hoe wordt dit in andere gemeenten vormgegeven? Krijgen kinderen op iedere school en op zowel het primair onderwijs als op het voortgezet onderwijs de mogelijkheid om aan te geven met wie zij graag zouden willen spreken ervan uitgaande dat zij dit willen? Het verdient aanbeveling het kind te informeren over bijvoorbeeld de mogelijkheid dat hij ook met een andere leerkracht kan spreken. **Relevante kinderrechten:** Zie uitleg bij bulletpoint hierboven.

Tekst pagina 5: *Fase 2b. Inrichting werkprocessen [...] Online scholing Augeo over steun.*

- Het kan in iedere klas gebeuren dat er een Handle with Care signaal voor een kind wordt afgegeven. Daarom is het belangrijk dat iedere leerkracht wordt geschoold in het bieden van steun. In dit schema staat niet expliciet aangegeven wie er geschoold moet worden. Op pagina 9 staat wel dat alle leerkrachten het Augeo magazine over Handle with Care krijgen, een gratis lidmaatschap voor de cursus Traumasesensitief lesgeven kunnen krijgen en dat Augeo een workshop aanbiedt over Veerkracht. Het verdient evenwel aanbeveling op te nemen dat bij voorkeur iedere leerkracht wordt geschoold zodat er op een goede manier uitvoering wordt gegeven aan het Handle with Care project en het kind daadwerkelijk gesteund wordt en niet (onbedoeld) meer beschadigd. **Relevante kinderrechten:** Slachtoffers van geweld hebben het recht op passende zorg ter bevordering van hun herstel. Beroepskrachten die met kinderen werken moeten geschoold zijn, in dit geval om op een goede manier uitvoering te geven aan het Handle with Care project.

Tekst pagina 5: *Monitoren van signalen en samenwerkingsafspraken.*

- Het is positief dat signalen en samenwerkingsafspraken worden gemonitord. Het verdient aanbeveling om (1) jongeren te betrekken bij de monitoring, en (2) om te monitoren of leerkrachten zich voldoende toegerust voelen om steun te bieden aan een kind en of zij bijvoorbeeld behoefte hebben aan aanvullende scholing. **Relevant kinderrecht:** Beroepskrachten die met kinderen werken moeten geschoold zijn, in dit geval om op een goede manier uitvoering te geven aan het Handle with Care project. Het Kinderrechtcomité beveelt aan om kinderen te betrekken bij de monitoring en evaluatie.

Tekst pagina 9: *Politie [...] Er is vastgesteld wat de boodschap is die de agenten ter plaatse aan de ouder(s) geven.*

- Hier wordt slechts gesproken over de boodschap aan de ouders. Wanneer de politie een Handle with Care signaal afgeeft aan de school, moet het kind hierover ook geïnformeerd te worden aangezien dit signaal het kind direct raakt en het kind hier mogelijk ook vragen over krijgt op school (wil je erover praten en zo ja, met wie?). De politie dient dus ook vast te stellen welke boodschap aan het kind wordt gegeven. Het verdient aanbeveling dit expliciet op te nemen. **Relevante kinderrechten:** Wanneer er een beslissing wordt genomen die het kind raakt (in dit geval: het

afgeven van het Handle with Care signaal), heeft het kind het recht om hierover informatie te ontvangen (in dit geval: wat houdt het afgeven van het Handle with Care signaal in? Wat kan het kind de volgende dag verwachten op school?). Het kind heeft ook het recht op deze informatie om zich hierover een mening te kunnen vormen.

- Wanneer de politie moet vaststellen wat de boodschap is aan het kind, is het belangrijk dat zij handvatten hebben hoe deze boodschap kan worden afgestemd op de ontwikkeling en capaciteiten van het betrokken kind. **Relevant kinderrecht:** Ieder kind heeft het recht op informatie. Dat geldt zeker als er beslissingen worden genomen die het kind raken. De informatie die een kind ontvangt, moet zijn afgestemd op de ontwikkeling en capaciteiten van het kind.

Tekst Pagina 9: School [...] Wanneer de politie dit i.v.m. de situatie niet heeft kunnen uitvoeren: Er is vastgesteld wie op school de ouders informeert over de ontvangen melding.

- Tekstueel puntje: melding dient signaal te zijn.
- Bovenstaande situatie ziet op het informeren van de ouders over het afgegeven Handle with Care signaal. Het kind dient hierover ook geïnformeerd te worden aangezien dit signaal het kind direct raakt en het kind hier mogelijk ook vragen over krijgt op school (wil je er over praten en zo ja, met wie?). Het verdient dan ook aanbeveling dit expliciet op te nemen. **Relevant kinderrecht:** Ieder kind heeft het recht op informatie. Dat geldt zeker als er beslissingen worden genomen die het kind raken. De informatie die een kind ontvangt, moet afgestemd zijn op de ontwikkeling en capaciteiten van het kind.

Tekst Pagina 9: School [...] Er is vastgesteld hoe het kind gesteund gaat worden.

- De wijze waarop het kind gesteund gaat worden, hangt af van de behoefte van het kind: wil het kind praten over hetgeen er is gebeurd of juist niet? Scholen kunnen niet van tevoren vaststellen hoe het kind gesteund gaat worden. Om vast te stellen hoe het kind gesteund gaat worden en hierin een beslissing te maken die in het belang is van het kind, dient het kind gevraagd te worden naar zijn behoefte, waarbij 'geen steun bieden' ook een uitkomst kan zijn als het kind dit aangeeft. **Relevante kinderrechten:** Als er een beslissing wordt genomen die het kind raakt, zoals bijvoorbeeld het vaststellen hoe het kind gesteund gaat worden, moet het belang van het kind daarin leidend zijn. Om vast te kunnen stellen wat in een concrete situatie in het belang van het kind is, is het essentieel om naar de mening van het kind te vragen. Alleen dan kan achterhaald worden wat dit kind nodig heeft en hoe de steun het beste vormgegeven kan worden. Dit sluit ook aan bij het recht op passende zorg voor slachtoffers van geweld. Het aansluiten bij de behoeften van het kind kan het herstel van het kind bevorderen. Andersom: het niet aansluiten bij de behoeften van het kind kan het herstel van het kind in de weg staan.

Pagina 9: *School [...] Met school is afgesproken hoe scholing van personeelsleden heeft plaatsgevonden. Van key-adults wordt gevraagd dat zij in ieder geval een bijeenkomst hebben bijgewoond van Augeo of de online cursus hebben gevolgd. [...] Alle leerkrachten/docenten ontvangen Augeo magazine special Handle with Care.*

- De key-adults zijn de personen bij wie het Handle with Care signaal binnenkomt en die het signaal doorzetten aan de juf, meester, mentor of andere leerkracht die steun biedt aan het kind. In iedere klas kan het voorkomen dat er een Handle with Care signaal wordt afgegeven voor een kind. Daarom is het belangrijk dat niet alleen de key-adults worden getraind, maar (idealiter) juist ook de leerkrachten die in de praktijk steun bieden aan het kind. **Relevant kinderrecht:** Beroepskrachten die met kinderen werken moeten geschoold zijn, in dit geval om op een goede manier uitvoering te geven aan het Handle with Care project.

Pagina 10: *School [...] Alle ouders en leerlingen zijn geïnformeerd over het project middels een brief naar huis en opname van het project in de schoolgids.*

- Hoe wordt gewaarborgd dat kinderen deze brief en/of de schoolgids lezen zodat zij daadwerkelijk op de hoogte zijn van het project? Is er een andere (aanvullende) wijze waarop geborgd kan worden dat alle kinderen op de hoogte zijn van de inhoud van het project? **Relevant kinderrecht:** Ieder kind heeft het recht op toegang tot informatie die is afgestemd op zijn ontwikkeling en capaciteiten.

Pagina 10: *Interne communicatie [...] Voorbeeldbrief voor kinderen.*

- Goed! **Relevant kinderrecht:** Ieder kind heeft het recht op toegang tot informatie die is afgestemd op hun ontwikkeling en capaciteiten.

Pagina 10: *Scholing over steun [...] Om scholen te ondersteunen hoe zij steun kunnen bieden aan kinderen, stelt Augeo de online cursus 'Trauma-sensitief lesgeven' ter beschikking. Scholen die meedoen aan de pilots kunnen kosteloos gebruik maken van de online cursus. Augeo biedt ondersteuning bij de implementatie van de scholing met o.a. een implementatiehandleiding.*

- Heel goed dat deze cursus beschikbaar wordt gesteld. Het zou mooi zijn als iedere leerkracht deze cursus volgt. Overwogen kan worden of het in de toekomst een verplichting kan worden. **Relevant kinderrecht:** Beroepskrachten die met kinderen werken moeten geschoold zijn, in dit geval om op een goede manier uitvoering te geven aan het Handle with Care project.

Pagina 11: *Start Handle with Care [...] De ouders worden hierover geïnformeerd en hen wordt de naam van de school gevraagd (mits leerplicht niet betrokken is).*

- Niet alleen de ouders, maar ook het kind moet geïnformeerd worden over het feit dat er een Handle with Care signaal wordt afgegeven. **Relevant kinderrecht:** ieder kind heeft recht op informatie. Dit geldt zeker wanneer het informatie betreft over een beslissing die het kind raakt, zoals in dit geval het afgeven van het Handle with Care signaal.

Pagina 12: *Er vinden geen registraties in schoolsystemen plaats van dit signaal. Ouders mogen in principe als zij daar om vragen inzage krijgen in mail.*

- Dit geldt ook voor kinderen vanaf 16 jaar. Zij hebben ook dit recht op inzage. Dit wordt elders wel genoemd, maar hier niet.

Pagina 14: *Voorbeeldbrief Handle with Care voor kinderen (Tim stemt af met Ruud, hierna voorleggen aan jongere)*

- Heel positief dat de brief wordt voorgelegd aan kinderen/jongeren. **Relevant kinderrecht:** Ieder kind heeft het recht op informatie. De informatie die een kind ontvangt, moet zijn afgestemd op de ontwikkeling en capaciteiten van het kind.

Document 2: Vier convenanten

- In artikel 1.1 kan benadrukt worden dat het gaat om rechten van kinderen. Bijvoorbeeld door na de eerste zin toe te voegen: *“Het Kinderrechtenverdrag verplicht ertoe kinderen te beschermen tegen kindermishandeling en om een passende en op herstel gerichte (snelle) reactie te bieden aan kinderen die dit hebben meegemaakt.”*
- Daarnaast kan overwogen worden om aan de convenanten toe te voegen dat kinderen betrokken worden bij de monitoring en evaluatie van Handle with Care.

Document 3: Overzicht van juridische afspraken die ten grondslag liggen aan het project

Pagina 3: *Randvoorwaarden onderwijs [...] Leerlingen krijgen een brief mee naar huis en de informatie wordt gecommuniceerd via het gangbare (digitale) schoolsysteem.*

- Ook hier geldt dat het belangrijk is na te gaan of het voldoende is voor kinderen om via deze kanalen geïnformeerd te worden. Bereikt deze informatie het kind echt? Is het daarnaast bijvoorbeeld een mogelijkheid om het project klassikaal onder de aandacht te brengen? **Relevant kinderrecht:** Ieder kind heeft het recht op toegang tot informatie die is afgestemd op hun ontwikkeling en capaciteiten.

Algehele strekking van het document: Uit dit document blijkt dat Considerati geconcludeerd heeft dat het mogelijk is om de ouders en het kind mede te delen dat er een Handle with Care signaal wordt afgegeven aan de school, ook als daarvoor geen toestemming wordt gegeven. Is er nagedacht over de omstandigheid dat het kind en/of de ouders aan de politie aangeven dat zij het hiermee oneens zijn? Hoe dient de politie te reageren? En ook: hoe dient de school de volgende dag te reageren? Wordt het kind benaderd als het de vorige dag heeft aangegeven dat het niet wil dat er een Handle with Care signaal wordt afgegeven? Kijkend naar de informatie die gedeeld wordt (het signaal, de geboortedatum en de naam van het kind) zal de school niet op de hoogte zijn van het feit dat het kind en/of de ouders niet willen dat er een Handle with Care

signaal wordt afgegeven. Het verdient aanbeveling om voorbereid te zijn op deze mogelijkheid. **Relevant kinderrecht:** Ieder kind heeft het recht op informatie als er een beslissing wordt genomen die hem raakt (in dit geval: het afgeven van het Handle with Care signaal aan de school). Op basis van deze informatie wordt het kind in staat gesteld zijn mening te geven over de beslissing. Daarbij moeten de vijf stappen voor betekenisvolle participatie in acht worden genomen. Een van deze voorwaarden betreft de mogelijkheid van het kind om aan te geven dat hij het niet eens is met de genomen beslissing (in dit geval het afgeven van het Handle with Care signaal).

Document 4: Schets werkproces

Pagina 1: *De agenten noteren de naam en geboortedatum van de aanwezige c.q. betrokken minderjarigen en geven aan dat er een Handle with Care signaal zal worden verstuurd aan de desbetreffende school, mits de situatie dit toelaat.*

- Het verdient aanbeveling om hier specifiek op te nemen dat niet alleen de ouders maar ook het kind wordt geïnformeerd over het feit dat er een Handle with Care signaal wordt afgegeven. **Relevant kinderrecht:** ieder kind heeft recht op informatie. Dit geldt zeker wanneer het informatie betreft over een beslissing die het kind raakt, zoals in dit geval het afgeven van het Handle with Care signaal. De informatie die wordt verstrekt moet afgestemd zijn op de ontwikkeling en capaciteiten van het kind.

Document 5a: Benodigde stappen voor het implementeren van Handle with Care (gemeente)

Geen opmerkingen vanuit kinderrechtenperspectief op de inhoud van dit stappenplan.

Document 5b: Benodigde stappen voor het implementeren van Handle with Care (politie)

Pagina 1: *Werkproces [...] Er is vastgesteld wat de boodschap is die de agenten ter plaatse aan ouder(s) geven.*

- Er dient ook vastgesteld te worden wat de boodschap is die de agenten aan de kinderen meegeven. **Relevant kinderrecht:** ieder kind heeft recht op informatie. Dit geldt zeker als het gaat om informatie over een beslissing die het kind raakt (in dit geval: het afgeven van een Handle with Care signaal aan de school). De informatie die wordt verstrekt moet afgestemd zijn op de ontwikkeling en capaciteiten van het kind.

Document 5c: Benodigde stappen voor het implementeren van Handle with Care (onderwijs)

Pagina 1: *Werkproces [...] Wanneer de politie dit i.v.m. de situatie niet heeft kunnen uitvoeren: Er is vastgesteld wie op school de ouders informeert over het ontvangen signaal.*

- Bovenstaande situatie ziet op het informeren van de ouders over het afgegeven Handle with Care signaal.

Het kind dient hierover ook geïnformeerd te worden aangezien dit signaal het kind direct raakt en het kind hier mogelijk ook vragen over krijgt op school (wil je praten en zo ja met wie?). Het verdient dan ook aanbeveling dit expliciet op te nemen. **Relevant kinderrecht:** Ieder kind heeft recht op informatie. Dat geldt zeker als er beslissingen genomen worden die het kind raken. De informatie die een kind ontvangt, moet afgestemd zijn op de ontwikkeling en capaciteiten van het kind.

Pagina 1: *Werkproces [...] Er is vastgesteld wie bepaalt hoe het kind gesteund gaat worden.*

- Wie het kind gaat steunen en hoe dit wordt vormgegeven, hangt af van de wens en de behoeften van het kind en valt dus niet vooraf in te vullen. **Relevante kinderrechten:** Ieder kind heeft het recht om zijn mening te geven als er beslissing wordt of is genomen die het kind raakt. Het kind heeft ook recht op informatie zodat het weet op welke wijze hij zijn mening kan geven. Wanneer het kind over het geweldsincident wil spreken, heeft het kind een belangrijke stem in de wijze waarop dit gesprek wordt vormgegeven. Het gesprek dient op een kindvriendelijke wijze plaats te vinden waarbij het kind ook mag aangeven – voor zover mogelijk – met wie hij graag zou willen spreken.

Pagina 1: *Inhoudelijk [...] Alle betrokken personeelsleden zijn geschoold in het bieden van steun.*

- Dit is een goed en belangrijk punt. Het komt echter niet in alle stukken op deze manier naar voren. De implementatiehandleiding lijkt scholing niet verplicht te stellen voor alle betrokken personeelsleden, met uitzondering van de key-adults. Het verdient aanbeveling om in alle stukken expliciet op te nemen dat alle betrokken personeelsleden die mogelijk steun moeten bieden aan een kind hierin geschoold worden. **Relevant kinderrecht:** Beroepskrachten die met kinderen werken moeten geschoold zijn. In dit geval om op een goede manier uitvoering te geven aan het Handle with Care project.

Pagina 1: *Formeel [...] Alle ouders en leerlingen zijn geïnformeerd over het project middels een brief naar huis, opname van het project in de schoolgids en op de website van de school.*

- Hoe wordt gewaarborgd dat kinderen deze brief en/of de schoolgids en/of de website lezen zodat zij daadwerkelijk op de hoogte zijn van het project? Is er een andere (aanvullende) wijze waarop geborgd kan worden dat alle kinderen op de hoogte zijn van de inhoud van het project? **Relevant kinderrecht:** Ieder kind heeft het recht op toegang tot informatie die is afgestemd op zijn ontwikkeling en capaciteiten.

4. Tot slot

Naar het oordeel van Defence for Children is Handle with Care een mooi project dat goed past binnen het pakket aan maatregelen dat Nederland dient te hebben om kindermishandeling te voorkomen én om in alle stadia adequaat te kunnen reageren als een kind toch slachtoffer is van kindermishandeling. Bijzonder aan Handle with Care is dat er al in een vroeg stadium steun geboden kan worden aan een kind dat thuis te maken heeft gehad met een geweldsincident.

Naast het feit dat Handle with Care in een vroeg stadium kan worden ingezet, is het ook positief te lezen dat deskundigheidsbevordering onderdeel is van het Handle with Care project. De leerkrachten die het Handle with Care project uitvoeren, worden immers getraind om op een juiste manier uitvoering te geven aan het project. Het verdient ons inziens evenwel aanbeveling te onderzoeken of het in de toekomst een mogelijkheid is deze training verplicht te stellen aan alle leerkrachten die te maken kunnen krijgen met een kind voor wie een Handle with Care signaal is afgegeven.

Vanuit kinderrechtenperspectief is het tevens positief dat verschillende beroepsgroepen samenwerken om het kind zo snel mogelijk steun te bieden als het kind dat nodig heeft. In de implementatiehandleiding staat dat Handle with Care niet voorstaat dat één werkwijze overal wordt ingevoerd, maar dat het doel is om met elkaar snelle(re) steun te organiseren voor een kind na een ingrijpende geweldservaring thuis. Deze flexibiliteit is nodig voor de inbedding in het lokale veld waarin organisaties een eigen werkwijze hanteren.

Tegelijkertijd schrijft Handle with Care duidelijke randvoorwaarden voor die overal gelden. Deze randvoorwaarden zijn ook nodig om andere rechten van kinderen te waarborgen. Zo is onder meer afgesproken dat de school van het kind voorafgaand aan de volgende schooldag het signaal Handle with Care ontvangt (van de politie of leerplicht) met daarbij slechts de naam en de geboortedatum van het kind. Alle organisaties die via e-mail het signaal hebben verstuurd of ontvangen moeten dit uit hun mailbox verwijderen en de leerkracht in de klas krijgt mondeling bericht van de melding. De belangenafweging die moet worden gemaakt tussen het maken van inbreuk op de privacy van het kind en het belang om snel steun te kunnen bieden op school na het meemaken van een geweldsincident thuis kent daarmee een mooi aantal waarborgen.

In de aanpak is er evenwel voor gekozen om kinderen niet om toestemming te vragen voor het afgeven van een Handle with Care signaal. In het handelen op school zit wel weer de benodigde ruimte voor een kind om aan te geven of hij/zij wel of niet in gesprek wil over wat er is gebeurd en met wie. Een zorgpunt betreft de mate waarin kinderen weet hebben van het Handle with Care project en in hoeverre zij betrokken worden bij de beslissing een Handle with Care signaal af te geven. Ons inziens is het belangrijk om rekening te houden met de wens van het kind. Dit geldt zeker voor kinderen die al wat ouder zijn.

Een laatste punt waarop verbetering mogelijk is, betreft het betrekken van kinderen bij de ontwikkeling, monitoring en evaluatie van het Handle with Care project. Het Kinderrechtencomité beveelt aan om dit te borgen. Het zou mooi zijn als dit wordt opgenomen als vast onderdeel in de implementatiehandleiding. Het verdient aanbeveling om kinderen te laten meedenken over de wijze waarop zij geïnformeerd worden over het bestaan van het Handle with Care project, maar ook om kinderen achteraf te bevragen hoe zij het afgeven van een Handle with Care signaal hebben ervaren. Dat biedt ruimte om het Handle with Care project te verbeteren en om (nog meer) aansluiting te vinden bij de wensen en behoeften van het kind zodat Handle with Care in de praktijk daadwerkelijk het beoogde doel bereikt: kinderen steun bieden.